

ΘΕΜΑ Α

A1. α

A2. γ

A3. β

A4. β

A5. Σ - Σ - Σ - Σ - Σ

ΘΕΜΑ Β

- B1.** E1: CH₃CH₂CH₃ προπάνιο
E2: CH₃COCH₃ προπανόνη // Ασταθές ενδιάμεσο: CH₃C=CH₂
E3: CH₃CCl₂CH₃ 2,2-διχλωροπροπάνιο
E4: CH₃CBr₂CHBr₂ 1,1,2,2-τετραβρωμοπροπάνιο

B2.α) Ο γενικός μοριακός τύπος των κορεσμένων μονοκαβονυλικών ενώσεων είναι C_vH_{2v}O, με $M_r = \frac{12v}{C} + \frac{2v}{H} + \frac{16}{O} = 14v + 16$

Δηλαδή: 1 mol ή (14v+16) g της ένωσης K περιέχουν 2v g H και 16 g O

Σε κάθε ποσότητα της ένωσης K είναι m_O = 2m_H, άρα: 16 = 2·2v ⇒ v = 4

Ο μοριακός τύπος της K είναι C₄H₈O και σε αυτόν αντιστοιχούν 3 συντακτικά ισομερή: CH₃CH₂CH₂CHO, CH₃CHCHO, CH₃CH₂COCH₃

β) Για την ποσότητα του αερίου υδρογονάνθρακα Λ (C_xH_y) ισχύει:

$$P \cdot V = n \cdot R \cdot T \Rightarrow P \cdot V = \frac{m}{M} \cdot R \cdot T \Rightarrow M = \frac{m \cdot R \cdot T}{P \cdot V}$$

Αντικαθιστώντας: T=273+27=300 K, P=1,5 atm, m=15 g, V=8,2 L

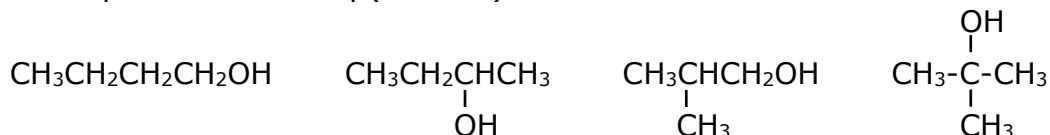
$$\text{και } R = 0,082 \frac{\text{L} \cdot \text{atm}}{\text{mol} \cdot \text{K}}, \text{ προκύπτει: } M = 30 \frac{\text{g}}{\text{mol}}$$

Δηλαδή, η σχετική μοριακή μάζα του Λ είναι M_r=30 ⇒ 12x+y=30

Πρέπει γ ≤ 2x+2, οπότε η μοναδική δεκτή λύση της εξίσωσης είναι: x=2, γ=6

Επομένως, ο υδρογονάνθρακας Λ είναι το αιθάνιο: CH₃CH₃

γ) Η ένωση M είναι αλκοόλη (C₄H₉OH). Δυνατοί συντακτικοί τύποι:

B3. ΣΩΣΤΟ το (i)

(i) x g αιθινίου (CH≡CH: M_{r(i)}=2·A_{rC}+2·A_{rH}) είναι $n = \frac{x}{M_{r(i)}} \text{ mol}$

Αντίδραση πλήρους υδρογόνωσης του αιθινίου: CH≡CH + 2H₂ → CH₃CH₃

Σύμφωνα με αυτή, για την πλήρη υδρογόνωση των $\frac{x}{M_{r(i)}} \text{ mol}$ CH≡CH, απαι-

τούνται $n_1 = \frac{2x}{M_{r(i)}} \text{ mol}$ H₂.

(ii) x g προπινίου (CH₃C≡CH: M_{r(ii)}=3·A_{rC}+4·A_{rH}) είναι $n = \frac{x}{M_{r(ii)}} \text{ mol}$

Αντίδραση πλήρους υδρογόνωσης του προπινίου: CH₃C≡CH + 2H₂ → CH₃CH₂CH₃

Σύμφωνα με αυτή, για την πλήρη υδρογόνωση των $\frac{x}{M_{r(ii)}} \text{ mol}$ CH₃C≡CH, απαι-

τούνται $n_2 = \frac{2x}{M_{r(ii)}} \text{ mol}$ H₂.

Προφανώς ισχύει $3 \cdot A_{rC} + 4 \cdot A_{rH} > 2 \cdot A_{rC} + 2 \cdot A_{rH}$, δηλαδή $M_{r(ii)} > M_{r(i)}$, επομένως θα ισχύει και $n_2 < n_1$.

Δηλαδή, απαιτείται μεγαλύτερη ποσότητα mol, άρα και όγκος, αερίου H_2 για την πλήρη υδρογόνωση των x g αιθινίου.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1.α)

β) (Δ1) Διάλυμα HCl 3,65% w/v

Σε 100 mL του Δ1 περιέχονται 3,65 g HCl ($M_r=36,5$).

Δηλαδή σε όγκο $V=0,1$ L του Δ περιέχονται $n = \frac{3,65}{36,5} = 0,1$ mol HCl, οπότε η

συγκέντρωση του Δ1 είναι $c = \frac{0,1 \text{ mol}}{0,1 \text{ L}} = 1 \text{ M}$.

(Δ2) Διάλυμα NaCl $c=1$ M

Σε 1 L ή 1000 mL του Δ2 περιέχεται 1 mol NaCl ($M_r=58,5$), δηλαδή 58,5 g NaCl.

Η μάζα των 1000 mL του Δ2 είναι $m = \rho \cdot V = 1,17 \frac{\text{g}}{\text{mL}} \cdot 1000 \text{ mL} = 1170 \text{ g}$.

Έτσι: Σε 1170 g του Δ περιέχονται 58,5 g NaCl

Σε 100 g του Δ περιέχονται ; = 5 g NaCl

Δηλαδή, η περιεκτικότητα του Δ2 είναι 5% w/w.

γ) ΣΩΣΤΟ το (iv)

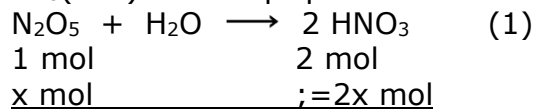
Έστω V L ο όγκος του διαλύματος Δ2 (NaCl $c=1$ M) που πρέπει να χρησιμοποιήσουμε, για να προκύψει με αραιώση διάλυμα NaCl με συγκέντρωση $c' = 0,01$ M και όγκο $V' = 0,05$ L.

Κατά την αραιώση με προσθήκη νερού, η ποσότητα της διαλυμένης ουσίας δεν μεταβάλλεται: $n_{\text{NaCl (αρχ)}} = n_{\text{NaCl (τελ)}} \quad \text{ή} \quad c \cdot V = c' \cdot V'$

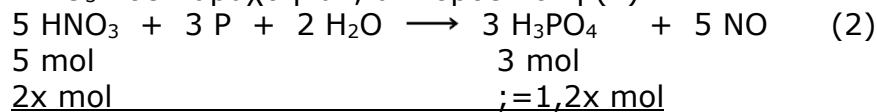
Αντικαθιστώντας $c=1$ M, $c'=0,01$ M και $V'=0,05$ L, προκύπτει $V=0,0005$ L ή $V=0,5$ mL.

Δηλαδή, πρέπει να αναμιξουμε 0,5 mL του Δ2 με $50 - 0,5 = 49,5$ mL νερού.

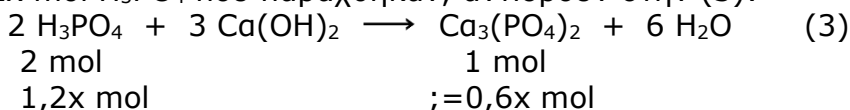
Γ2. Έστω x mol η αρχική ποσότητα του N_2O_5 . Αξιοποιώντας τη στοιχειομετρία των τριών αντιδράσεων, μπορούμε να εκφράσουμε συναρτήσει του x την ποσότητα $Ca_3(PO_4)_2$ που παράγεται τελικά:

Τα $2x$ mol HNO_3 που παράχθηκαν, αντιδρούν στη (2):

Τα $1,2x$ mol H_3PO_4 που παράχθηκαν, αντιδρούν στην (3):

Δίνεται ότι η ποσότητα του $\text{Ca}_3(\text{PO}_4)_2$ που παράγεται τελικά είναι 0,3 mol, επομένως θα ισχύει $0,6x=0,3$ ή $x=0,5$.

Δηλαδή, η αρχική ποσότητα του N_2O_5 ($M_r=108$) ήταν 0,5 mol.

Η μάζα αυτής της ποσότητας είναι $m=0,5 \cdot 108=54$ g.

Γ3.α) Ο γενικός μοριακός τύπος των αλκινίων είναι $\text{C}_v\text{H}_{2v-2}$, με σχετική μοριακή μάζα $M_r = \frac{12v}{\text{C}} + \frac{2v-2}{\text{H}} = 14v - 2$

Οπότε 1 mol ή $(14v-2)$ g του A περιέχουν $(2v-2)$ g H

Δίνεται επίσης ότι 100 g του A περιέχουν 10 g H

Άρα θα ισχύει: $\frac{14v-2}{100} = \frac{2v-2}{10} \Rightarrow \dots v=3$

Δηλαδή, το αλκίνιο A είναι το προπίνιο: $\text{CH}_3\text{C}\equiv\text{CH}$

β) Για την ποσότητα των 20 g προπινίου (C_3H_4 : $M_r=40$) ισχύει:

$$P \cdot V = n \cdot R \cdot T \Rightarrow P \cdot V = \frac{m}{M} \cdot R \cdot T \Rightarrow V = \frac{m \cdot R \cdot T}{M \cdot P}$$

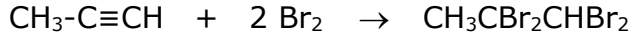
Αντικαθιστώντας: $T=273+127=400$ K, $P=8,2$ atm, $m=20$ g,

$$M=40 \frac{\text{g}}{\text{mol}} \text{ και } R=0,082 \frac{\text{L} \cdot \text{atm}}{\text{mol} \cdot \text{K}}, \text{ προκύπτει: } V=2 \text{ L}$$

γ) Στο διάλυμα του Br_2 : 100 mL περιέχουν 8 g Br_2 ($M_r=160$)

$$1000 \text{ mL περιέχουν } ;=80 \text{ g ή } n=\frac{80}{160}=0,5 \text{ mol } \text{Br}_2$$

Η πλήρης αντίδραση του προπινίου με το Br_2 είναι:

Σύμφωνα με αυτή, τα 0,3 mol προπινίου μπορούν να αντιδράσουν το πολύ με 0,6 mol Br_2 , δηλαδή να αποχρωματίσουν πλήρως μέχρι 0,6 mol Br_2 .

Το διάλυμα του Br_2 περιέχει 0,5 mol Br_2 , επομένως θα αντιδράσει όλη η ποσότητα Br_2 , με συνέπεια το διάλυμα να αποχρωματιστεί πλήρως.

ΘΕΜΑ Δ

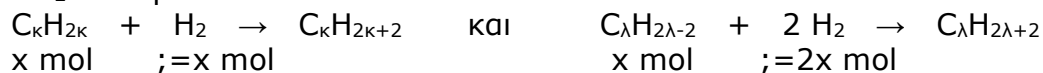
Δ1. Ισομοριακό μίγμα: $2x$ mol $\text{C}_v\text{H}_{2v+2}$ (αλκάνιο X), $v \geq 1$

$2x$ mol C_kH_{2k} (αλκένιο Ψ), $k \geq 2$

$2x$ mol $\text{C}_\lambda\text{H}_{2\lambda-2}$ (αλκίνιο Ω), $\lambda \geq 2$

1^ο μέρος x mol $\text{C}_v\text{H}_{2v+2}$, x mol C_kH_{2k} , x mol $\text{C}_\lambda\text{H}_{2\lambda-2}$

Με το H_2 αντιδρούν το αλκένιο και το αλκίνιο:

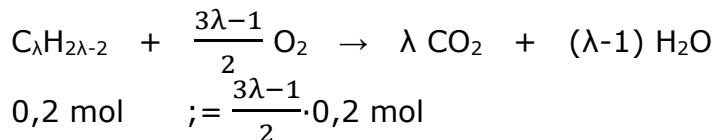
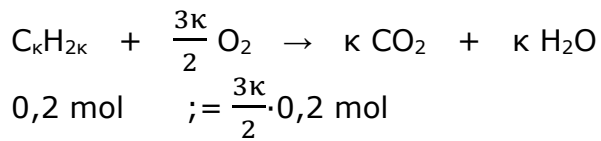
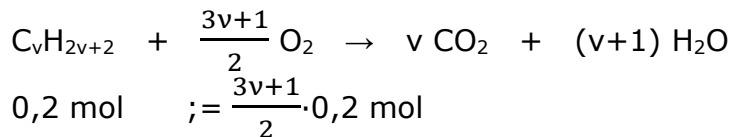

Η ποσότητα του H_2 ($M_r=2$) που αντέδρασε, είναι 1,2 g ή $n=\frac{1,2}{2}=0,6$ mol, επομένως θα ισχύει: $x+2x=0,6 \Rightarrow x=0,2$

Δηλαδή, το αρχικό μίγμα περιείχε 0,4 mol από κάθε υδρογονάνθρακα.

2^ο μέρος 0,2 mol $\text{C}_v\text{H}_{2v+2}$, 0,2 mol C_kH_{2k} , 0,2 mol $\text{C}_\lambda\text{H}_{2\lambda-2}$

Οι αντιδράσεις καύσης των τριών υδρογονανθράκων είναι:

Χρησιμοποιήθηκαν συνολικά 33,6 L (STP) ή $n = \frac{33,6}{22,4} = 1,5 \text{ mol } O_2$, επομένως θα ισχύει: $\frac{3v+1}{2} \cdot 0,2 + \frac{3\kappa}{2} \cdot 0,2 + \frac{3\lambda-1}{2} \cdot 0,2 = 1,5 \Rightarrow \dots v + \kappa + \lambda = 5$

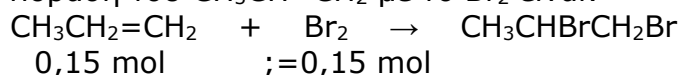
Εφόσον πρέπει $v \geq 1$, $\kappa \geq 2$ και $\lambda \geq 2$, οι μοναδικές τιμές που ικανοποιούν την τελευταία σχέση είναι: $v=1$, $\kappa=2$ και $\lambda=2$
 Δηλαδή τα συστατικά του μίγματος είναι: CH_4 (X), $CH_2=CH_2$ (Ψ), $CH \equiv CH$ (Ω),

Δ2. Η ποσότητα του Br_2 στο διάλυμά του είναι $n_{Br_2} = c \cdot V = 1 \cdot 0,25 = 0,25 \text{ mol}$.
 Ο συνολικός αριθμός mol των δύο συστατικών του μίγματος στα 4,48 L (STP) που αντέδρασαν με το Br_2 , είναι $n_{ολ} = \frac{4,48}{22,4} = 0,2 \text{ mol}$.

Αν σ' αυτόν τον όγκο η ποσότητα του C_2H_x είναι $\gamma \text{ mol}$, η αντίστοιχη ποσότητα του $CH_3CH=CH_2$ θα είναι $3\gamma \text{ mol}$. Οπότε, θα ισχύει $\gamma + 3\gamma = 0,2$ ή $\gamma = 0,05$.

Επομένως, 0,25 mol Br_2 αντιδρούν πλήρως με ποσότητα του Μ που περιέχει $\gamma = 0,05 \text{ mol } C_2H_x$ και $3\gamma = 0,15 \text{ mol } CH_3CH=CH_2$.

Η αντίδραση του $CH_3CH=CH_2$ με το Br_2 είναι:

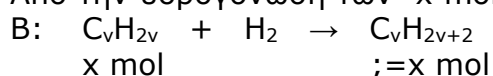

Δηλαδή, από τα συνολικά 0,25 mol Br_2 που αντέδρασαν με το μίγμα, τα 0,15 mol αντέδρασαν με το $CH_3CH_2=CH_2$, οπότε τα υπόλοιπα $0,25 - 0,15 = 0,1 \text{ mol } Br_2$ αντέδρασαν πλήρως με τα 0,05 mol του υδρογονάνθρακα Υ (C_2H_x), ο οποίος, προφανώς, είναι ακόρεστος.

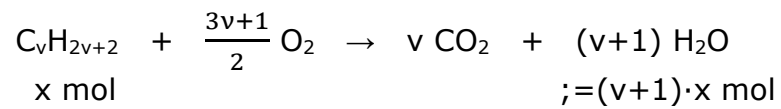
Αφού, λοιπόν, ο Υ αντιδρά με το Br_2 με αναλογία mol 1:2, συμπεραίνουμε ότι είναι το αιθίνιο: $CH \equiv CH + 2 Br_2 \rightarrow CHBr_2CHBr_2$

Δ3. Έστω $x \text{ mol}$ η ποσότητα του αλκενίου Α ($C_v H_{2v}$: $M_r = 14v$) που αντέδρασε με το H_2 . Αφού τα $x \text{ mol}$ του αλκενίου ζυγίζουν 2,8 g, θα ισχύει: $2,8 = 14v \cdot x$ (1)

Από την υδρογόνωση των $x \text{ mol}$ του αλκενίου παράγονται $x \text{ mol}$ του αλκανίου

Τα $x \text{ mol}$ του αλκανίου Β καίγονται πλήρως:

Από την καύση παράγονται 5,4 g H₂O (M_r=18) δηλαδή $\frac{5,4}{18}=0,3$ mol H₂O.

Επομένως θα ισχύει: $(v+1) \cdot x=0,3$ (2)

Από την επίλυση του συστήματος των (1) και (2) προκύπτει: $v=2$ και $x=0,1$

Δηλαδή η ένωση Α είναι το CH₂=CH₂ (αιθένιο) και η Β το CH₃CH₃ (αιθάνιο).